

บทความวิจัย (Research Article)

งานดนตรีสร้างสรรค์ร่วมสมัยสำหรับวงคลาสสิกคอลลองซอมเบลผสมเครื่องดนตรีล้านนา
ชุดจากตำนานพระธาตุดอยสุเทพสู่แรงศรัทธาอันเป็นนิรันดร์

“From the Legend of Phra That Doi Suthep to the Eternal Faith,”
Contemporary Sets of Music for a Mixed Classical Ensemble
Combining Western and Lanna Instruments

เกริกพงศ์ ใจคำ,¹ โอม จันเตย^{*2}

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ ประเทศไทย

²วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ เชียงใหม่ ประเทศไทย

Krerkgong Jaikum,¹ Ohm Chanteyoon^{*2}

¹Faculty of Education, Chiang Mai University, Chiang Mai, Thailand

²College of Music, Payap University, Chiang Mai, Thailand

krerkpong.j@cmu.ac.th, ohm_c@payap.ac.th

Received: March 12, 2026 / Revised: May 30, 2026 / Accepted: June 5, 2026

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “งานดนตรีสร้างสรรค์ร่วมสมัยสำหรับวงคลาสสิกคอลลองซอมเบลผสมเครื่องดนตรีล้านนา ชุดจากตำนานพระธาตุดอยสุเทพสู่แรงศรัทธาอันเป็นนิรันดร์” ซึ่งได้รับทุนจากโครงการเงินอุดหนุนการพัฒนาและส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม ปีงบประมาณ 2565 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประพันธ์งานดนตรีสร้างสรรค์ร่วมสมัยโดยมีพระธาตุดอยสุเทพเป็นแรงบันดาลใจ ผ่านการถ่ายทอดเรื่องราวจากเครื่องดนตรีในวง ดังนี้ (1) ผู้อ่านบทคัดย่อประกอบดนตรีซึ่งเป็นผู้ให้สารสู่ผู้ฟัง โดยการกล่าวคำในบทประพันธ์นี้เสมือนเป็นการเล่านิทาน (2) กลุ่มเครื่องดนตรีตะวันตก ได้แก่ ไวโอลิน วิโอลา เชลโล่ ดับเบิลเบส และเปียโน โดยเครื่องดนตรีกลุ่มนี้มีหน้าที่สร้างบรรยากาศให้เกิดเป็นอารมณ์ตามสถานการณ์ (3) กลุ่มเครื่องดนตรีล้านนา ได้แก่ ซึง สะล้อ ขลุ่ยพี่เมือง กลองพี่เมือง ฉาบพี่เมืองและเครื่องเคาะจังหวะอื่น ๆ โดยเครื่องดนตรีกลุ่มนี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดบทบาทเป็นเสียงสนับสนุนจินตนาการทุกครั้งที่จะสื่อเจาะเฉพาะถึงภูมิภาคแห่งล้านนา

* Corresponding author, email: ohm_c@payap.ac.th

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 11 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การศึกษาข้อมูลและผลงานบทประพันธ์ สร้างสรรค์ร่วมสมัยที่นำมาใช้เป็นแรงบันดาลใจ (2) การศึกษาศักยภาพและเทคนิคการบรรเลงเครื่องดนตรี โดยสังเขป (3) การประพันธ์ผลงานสร้างสรรค์ (4) การทดลองบรรเลงและปรับแต่งบทประพันธ์ให้เกิดความสมบูรณ์ (5) การจัดทำโน้ตเพลง (6) การจัดทำแนวทางการบรรเลงและการอำนวยเพลง (7) การจัดทำสูจิบัตรทางวิชาการ (8) การฝึกซ้อมวงคลาสสิกคอลลองซอมเบิลผสมเครื่องดนตรีล้านนา (9) การบันทึกเสียงและภาพเคลื่อนไหว (10) การสัมมนาวิชาการ (11) การนำเสนอผลงานดนตรี

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นลักษณะของดนตรีพรรณนา โดยเป็นการสร้างสรรค์ดนตรีที่เกิดจากแรงบันดาลใจของผู้ประพันธ์เพลงเพื่อบอกเล่าเรื่องราวความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของชาวล้านนาให้แก่บุคคลทั่วไปทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศได้รับชมรับฟังตามจินตนาการของผู้วิจัยผ่านเสียงดนตรี ทั้งยังเป็นการนำเสนอผลงานทางศิลปะเพื่อชูจุดแข็งทางด้านวัฒนธรรมของประเทศไทย ผ่านบทเพลงย่อยจำนวน 5 บทเพลง ได้แก่ (1) ตำนานพระธาตุดอยสุเทพ (2) ครุบาเจ้าศรีวิชัย นักบุญแห่งล้านนา (3) ความสามัคคีของชาวพุทธในนพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่ (4) เสน่ห์มนต์ขลังของวัดพระธาตุดอยสุเทพ (5) แรงศรัทธาอันเป็นนิรันดร์

งานดนตรีสร้างสรรค์ร่วมสมัยสำหรับวงคลาสสิกคอลลองซอมเบิลผสมเครื่องดนตรีล้านนา ชุดจากตำนานพระธาตุดอยสุเทพสู่แรงศรัทธาอันเป็นนิรันดร์ ถูกแสดงต่อสาธารณชนเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องแสดงดนตรี CRK วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีการมอบสูจิบัตรวิชาการให้แก่ผู้ชม และมีการเก็บข้อมูลความคิดเห็นต่อกิจกรรมการแสดงดนตรีโดยการใช้แบบสอบถามซึ่งภาพรวมผู้ชมมีความพึงพอใจต่อการแสดงผลงานดนตรีในระดับมากที่สุด (คะแนนค่าเฉลี่ย = 4.78, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.43) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมแสดงดนตรีและสูจิบัตร มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.84 ถัดไปคือ ท่านยินดีจะกลับมาชมการแสดงดนตรีในลักษณะนี้ทุกครั้งที่เมื่อมีโอกาส มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 ความพึงพอใจของท่านต่อการจัดกิจกรรมแสดงดนตรีในครั้งนี้ มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ภาพรวมของการจัดกิจกรรมแสดงดนตรี มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 และท่านยินดีจะแนะนำหรือชักชวนเพื่อมาชมการแสดงดนตรีในลักษณะนี้ มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71

นอกจากการแสดงงานดนตรีของการวิจัยครั้งนี้แล้ว ผู้วิจัยยังต้องการสื่อถึงการผสมผสานระหว่างสิ่งที่มีอยู่แล้วในพื้นที่และสิ่งที่ได้รับเข้ามาจากภายนอกจนกลายมาเป็นวัฒนธรรมดนตรีสร้างสรรค์ร่วมสมัยที่แผ่แนวคิดเรื่องของดนตรีข้ามวัฒนธรรม บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “ศิลปะทางดนตรีถือว่าการนำความสุนทรีย์ สุนทียะ สุนทียะของผู้คนผ่านมิติในวัฒนธรรมทุกสังคม” โดยผู้วิจัยคาดหวังให้เกิดทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำไปใช้พัฒนาต่อยอดทางด้านเศรษฐกิจและผลักดันเป็นอภินิหารทางวัฒนธรรม ให้ศิลปะดนตรีของประเทศไทยเป็นที่รู้จักทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ ต่อไป

คำสำคัญ : ดนตรีสร้างสรรค์ร่วมสมัย / ดนตรีพรรณนา / พระธาตุดอยสุเทพ

Abstract

This article is part of the research project entitled “From the Legend of Phra That Doi Suthep to the Eternal Faith,” Contemporary Sets of Music for a Mixed Classical Ensemble Combining Western and Lanna Instruments, funded by the Contemporary Art Development and Promotion Grant, Office of Contemporary Art and Culture, Ministry of Culture, fiscal year 2565. The purpose of the research was to compose a contemporary creative musical work inspired by Phra That Doi Suthep and to convey its narrative through the roles of performers and instruments within the ensemble. The ensemble is organized into three main parts. First, the narrator communicates the text to the audience, with the spoken narration conceived as a form of storytelling. Second, the Western instruments, violin, viola, cello, double bass, and piano, to create musical atmosphere and emotional character in relation to each situation. Third, the Lanna instruments, including sueng, salor, khlu, Lanna drums, swa or Lanna cymbals, and other percussion instruments, serve as imaginative sound support whenever the music refers specifically to the Lanna region.

The research process was divided into eleven stages: (1) studying information and contemporary creative musical works used as sources of inspiration; (2) examining, in brief, the potential and performance techniques of the selected musical instruments; (3) composing the creative musical work; (4) testing the performance of the composition and refining it toward completion; (5) preparing the musical notation; (6) developing performance and conducting guidelines; (7) preparing an academic program booklet; (8) rehearsing the mixed classical ensemble combining Western and Lanna instruments; (9) recording audio and moving images; (10) organizing an academic seminar; and (11) presenting the musical work to the public.

The research outcome is a newly composed piece of programmatic music, shaped by the composer’s intention to narrate the Buddhist faith of the Lanna people through musical imagination. It was created for audiences in Thailand and abroad, allowing listeners to follow the story through sound, atmosphere, and expressive musical description. At the same time, the composition presents Thailand’s cultural strengths through an artistic medium and reinforces the cultural identity embedded in the selected Lanna narrative materials without separating artistic interpretation from cultural meaning. This focus enables the musical narrative

to connect historical memory, religious belief, and local identity within a contemporary mode of artistic expression. The work consists of five movements: (1) The Legend of Phra That Doi Suthep, (2) Kruba Chao Srivichai, the Saint of Lanna, (3) The Unity of Buddhists in Nopburi Si Nakhon Ping Chiang Mai, (4) The Enchanting Sacredness of Wat Phra That Doi Suthep, and (5) Eternal Faith.

“From the Legend of Phra That Doi Suthep to the Eternal Faith,” Contemporary Sets of Music for a Mixed Classical Ensemble Combining Western and Lanna Instruments was first presented to the public on 29 August 2023 at the CRK Recital Hall, College of Music, Payap University, Mueang District, Chiang Mai Province. An academic program booklet was distributed to the audience, and their feedback on the performance event was collected through a questionnaire. The results showed that the audience’s overall satisfaction with the performance was at the highest level (Mean = 4.78, S.D. = 0.43). Among the individual items, the highest mean score was for the knowledge gained from the musical performance activity and the program booklet (Mean = 4.84). This was followed by willingness to attend similar musical performances whenever opportunities arise (Mean = 4.83), satisfaction with the organization of the performance event (Mean = 4.79), the overall organization of the event (Mean = 4.74), and willingness to recommend or invite others to attend similar performances (Mean = 4.71), respectively.

Beyond presenting the musical work produced through this research, the researchers also aimed to convey the interaction between existing local cultural elements and influences received from outside the region. Through this interaction, the piece reflects a contemporary creative musical culture informed by the concept of cross-cultural music. This idea rests on the belief that musical art brings aesthetic experience into human life through the cultural dimensions of society. The researchers therefore expect the creative work to contribute to cultural capital that may be developed further in economic terms and promoted as a form of cultural influence. In this regard, the composition seeks to support wider recognition of Thai musical art at both national and international levels.

Keywords: Contemporary Music / Program Music / Phra That Doi Suthep

ชาวเชียงใหม่รวมถึงชาวล้านนาถือเป็นกลุ่มชนที่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาแรงกล้า ดังปรากฏในทุกประเพณีทั้ง 12 เดือน ของชาวล้านนาล้วนมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับพุทธศาสนาแทบทั้งสิ้น¹ งานวิชาการด้านประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในล้านนา ชี้ว่าพระพุทธศาสนาได้รับความศรัทธาอย่างลึกซึ้งตั้งแต่โบราณ ส่งผลให้ศาสนาเจริญรุ่งเรืองในภูมิภาคนี้ ไม่ว่าจะเป็นกษัตริย์หรือราษฎรต่างร่วมใจกันสืบสานศรัทธา นี้ โดยมีหลักฐานเรื่องการสังคายนาพระไตรปิฎก การสร้างวัดใหญ่ และการเผยแพร่ธรรมะในรูปแบบคัมภีร์ท้องถิ่น² ชาวล้านนายังเป็นผู้ยึดมั่นในพระพุทธศาสนาและสืบทอดความเชื่อต่าง ๆ รวมถึงประเพณีวัฒนธรรมมาจนถึงปัจจุบัน³

ด้วยแรงศรัทธาในคำสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า ทำให้ชาวล้านนามีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับการทำบุญกุศลและการทำความดีเพระอยากพบเจอแต่สิ่งที่ดีและเป็นมงคลในภายภาคหน้า⁴ นอกจากนั้นบ้านเรือนของชาวล้านนาแทบทุกหลังจะต้องมีหิ้งพระไว้กราบไหว้บูชาเพื่อเตือนสติให้อยู่ในศีลในธรรม ความศรัทธาดังกล่าวส่งผลให้พระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืนในอาณาจักรล้านนา หนึ่งในร่องรอยความศรัทธานั้นสามารถพบเห็นได้จากการสร้างวัดวาอารามที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกันหรืออยู่ติดกันจำนวนมากมายในเขตกำแพงเมืองเชียงใหม่⁵

รวมถึงการที่พลตรีเจ้าแก้วขวัญ (เจ้าหลวงเชียงใหม่องค์ที่ 9) บรรดาเจ้านายฝ่ายเหนือ คหบดี พ่อค้า พระสงฆ์ และประชาชนชาวเมืองเชียงใหม่ ได้ช่วยการสร้างถนนขึ้นสู่ดอยสุเทพโดยมีครูบาเจ้าศรีวิชัยนักบุญแห่งล้านนา เป็นผู้ควบคุมและทำพิธีบุกเบิกทางเป็นอุดมฤกษ์ไว้เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2477⁶ โดยที่ไม่มีการใช้งบประมาณจากรัฐบาลแต่อย่างใด มีเพียงแต่ความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของชาวเชียงใหม่ที่ร่วมแรงร่วมใจ

¹ Center for the Promotion of Art Culture and Creative Lanna, Chiang Mai University, “Religion and Beliefs of the Lanna People,” accessed May 30, 2022, <https://accl.cmu.ac.th/Knowledge/details/857>. (in Thai)

² Thepprawin Chanraeng, “History of Buddhism in Lanna: An Analytical Data from Manuscripts and Archeological Sources,” *Journal of Buddhist Studies* 10, 1 (2019): 42-43. (in Thai)

³ Chavisa Siri, “The Trade of Lanna from the End of the Thirteenth to Mid-Sixteenth Centuries” (Master's thesis, Silpakorn University, 2007), 13. (in Thai)

⁴ Thanaporn Thangkaw, “A Study on Lanna Ways of Life and Beliefs from Lanna Inscriptions” (Master's thesis, Silpakorn University, 2005), 176. (in Thai)

⁵ Saiklang Jindasu, “Archaeological Traces of Sukhothai Presence in the Lanna Region,” accessed July 2, 2022, <https://www.finearts.go.th/fad7/view/37686-ร่องรอยสุโขทัยในล้านนาจากหลักฐานทางโบราณคดี>. (in Thai)

⁶ Matchon Weekly, “The First Hoe of Kruba - The Start of the People's Movement to Build the Road Up Doi Suthep,” accessed July 10, 2022, https://www.matichon.co.th/weekly/history-culture/article_146772. (in Thai)

กันสร้างทางขึ้นสู่ดอยสุเทพจนสำเร็จลุล่วงในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2478⁷ กระทั่งยกฐานะเป็นวัดพระธาตุดอยสุเทพในปี พ.ศ. 2492⁸ ประจวบกับการที่จังหวัดเชียงใหม่ คือ 1 ใน 5 เมืองของโลก ที่ได้รับคัดเลือกจากสมาคมเทศกาลและกิจกรรมระหว่างประเทศ (International Festivals & Events Association: IFEA) ให้เป็น “เมืองเทศกาลโลก” (World Festival and Event City) ประจำปี ค.ศ. 2022⁹

ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดในการประพันธ์งานดนตรีสร้างสรรค์ร่วมสมัยสำหรับวงคลาสสิกคอลองซอมเบิลผสมเครื่องดนตรีล้านนา ชูจากตำนานพระธาตุดอยสุเทพสู่แรงศรัทธาอันเป็นนิรันดร์ ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญในการนำเสนอผลงานทางศิลปะเพื่อชูจุดแข็งด้านวัฒนธรรมของประเทศไทย ผ่านบทประพันธ์ในลักษณะดนตรีพรรณนาเพื่อบอกเล่าเรื่องราวความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของชาวล้านนาให้แก่บุคคลทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศได้รับชมรับฟังตามจินตนาการของผู้ประพันธ์ผ่านเสียงดนตรีซึ่งเป็นภาษาสากลที่สามารถสื่อสารทางอารมณ์ไปยังคนทุกชนชาติที่แม้ว่าจะใช้คนละภาษาพูดก็ตาม บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “ศิลปะทางดนตรีเป็นการนำความสุนทรีย์ สู่วิถีชีวิตของผู้คนผ่านมิติในวัฒนธรรมทุกสังคม”

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

การประพันธ์งานดนตรีสร้างสรรค์ร่วมสมัยสำหรับวงคลาสสิกคอลองซอมเบิลผสมเครื่องดนตรีล้านนา ชูจากตำนานพระธาตุดอยสุเทพสู่แรงศรัทธาอันเป็นนิรันดร์ เพื่อบอกเล่าเรื่องราวความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของชาวเชียงใหม่และชาวล้านนาที่มีต่อองค์พระธาตุดอยสุเทพ ให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการผ่านเสียงดนตรีบรรเลงไปพร้อมกับการเล่าเรื่องราวโดยผู้บรรยายประกอบ ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้ (1) การศึกษาข้อมูลและผลงานบทประพันธ์สร้างสรรค์ร่วมสมัยที่นำมาใช้เป็นแรงบันดาลใจ (2) การศึกษาศักยภาพและเทคนิคการบรรเลงเครื่องดนตรีโดยสังเขป (3) การประพันธ์ผลงานสร้างสรรค์ (4) การทดลองบรรเลงและปรับแต่งบทประพันธ์ให้เกิดความสมบูรณ์ (5) การจัดทำโน้ตเพลง (6) การจัดทำแนวทางการบรรเลงและการอำนวยเพลง (7) การจัดทำสื่อบันทึกทางวิชาการ (8) การฝึกซ้อมวงคลาสสิกคอลองซอมเบิลผสมเครื่องดนตรีล้านนา (9) การบันทึกเสียงและภาพเคลื่อนไหว (10) การสัมมนาวิชาการ (11) การนำเสนอผลงานดนตรี

⁷ Teraboon Mitmanochai, “Kruha Srivichai and the Road to Pay Homage to Phra That Doi Suthep,” accessed July 2, 2022, [https://www.finearts.go.th/chiangmailibrary/view/54581-องค์ความรู้---บุคคลสำคัญของไทย-เรื่อง-ครูบาเจ้าศรีวิชัย-กับเส้นทางขึ้นไปสักการะพระบรมธาตุดอยสุเทพ. \(in Thai\)](https://www.finearts.go.th/chiangmailibrary/view/54581-องค์ความรู้---บุคคลสำคัญของไทย-เรื่อง-ครูบาเจ้าศรีวิชัย-กับเส้นทางขึ้นไปสักการะพระบรมธาตุดอยสุเทพ. (in Thai))

⁸ The Fine Arts Department, *The History of Wat Phra That Doi Suthep* (Bangkok: Kurusapa Printing House, 1976), 1. (in Thai)

⁹ The Nation, “Chiang Mai selected World Festival and Event City for 2022,” accessed October 7, 2022, <https://www.nationthailand.com/thailand/tourism/40020318>.

แนวคิดการสร้างสรรคบทประพันธ์ (Compositional Concepts)

จากการการศึกษาศักยภาพและเทคนิคการบรรเลงเครื่องดนตรีโดยสังเขปทำให้ผู้วิจัยทราบว่าระบบเสียงของเครื่องดนตรีล้านนามีความแตกต่างกันไปตามพื้นที่ แต่นักดนตรีในปัจจุบันล้วนมีเครื่องดนตรีหลายกู่แจเสียง ทั้งนี้เพื่อให้การบรรเลงร่วมกันกับผู้อื่นสามารถกระทำได้และเป็นไปตามความต้องการของแต่ละสถานการณ์ ผู้วิจัยจึงกำหนดให้กลุ่มเครื่องดนตรีล้านนาทั้งหมดเป็นเครื่องที่สามารถบรรเลงในบันไดเสียง C เมเจอร์ ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความสะดวกในการผสมวงร่วมกันกับกลุ่มเครื่องดนตรีตะวันตก ซึ่งจะขออธิบายจำแนกตามชนิดของเครื่องดนตรี ดังนี้

1. สะล้อ เป็นเครื่องสายที่บรรเลงโดยการสั่นชักและมีน้ำเสียงที่เป็นเอกลักษณ์แต่มีความแตกต่างกันกับไวโอลิน เนื่องจากสะล้อสามารถปรับสายให้ย่อนและตึงได้ ทำให้สามารถนำมาบรรเลงร่วมกันกับกลุ่มเครื่องดนตรีตะวันตกได้โดยไม่มีปัญหา ซึ่งในทางปฏิบัตินั้นวิธีการการสั่นชักที่ไม่ว่าจะเป็นการบรรเลงเพลงใด ผู้เล่นนิยมเพิ่มการประดับประดา เช่น การเพิ่มโน้ตตกแต่งพร้อมกับการพรมนิ้ว (Trill) หลากหลายวิธี รวมถึงการผสมการรูดสายตามโอกาส เป็นต้น ผู้วิจัยมองว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นเสน่ห์ของการที่มีผู้เล่นสะล้อเข้ามาบรรเลงผสมในวง ทั้งนี้ผู้วิจัยยังคำนึงถึงช่วงเสียงที่ซ้ำกันกับช่วงเสียงของไวโอลิน ซึ่งหากมีสถานการณ์ที่สะล้อและกลุ่มเครื่องสายตะวันตกต้องบรรเลงร่วมกัน ก็จะกำหนดให้ไวโอลินย้ายไปเล่นช่วงเสียงอื่นที่สูงกว่าหรือต่ำกว่าช่วงเสียงของสะล้อ หรือกำหนดให้ผู้เล่นไวโอลินบรรเลงเสียงบางและเบารับโน้ตที่น้อยกว่าในช่วงที่สะล้อกำลังบรรเลงอยู่

2. ซึง เป็นเครื่องสายที่บรรเลงโดยการดีดสาย ลักษณะคล้ายคลึงกันกับแมนโดลิน (Mandolin) ของตะวันตก วิธีการดีดซึงนั้นผู้เล่นนิยมดีดเป็นจังหวะที่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อาจมีการบรรเลงตกแต่งเพิ่มเติม การเล่นโน้ตสะบัด การดีดสลับสาย การดีดรัย้าโน้ตนั้น ๆ ซึ่งเทคนิคเหล่านี้ ล้วนทำให้เกิดน้ำเสียงที่มีเสน่ห์และเป็นเอกลักษณ์ของการดีดซึง โดยการผสมวงครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้ซึงเป็นเครื่องดีดเพียงเครื่องเดียวที่ไม่ทับซ้อนกับน้ำเสียงจากเครื่องดนตรีใด ๆ จึงไม่เป็นอุปสรรคหรือปัญหาในการประพันธ์บทเพลง และเนื่องด้วยช่วงเสียงต่ำของซึงให้ความหวานสนับสนุนการฟังที่สบายและรื่นหู จึงกำหนดให้การบรรเลงของกลุ่มเครื่องดนตรีตะวันตกไม่กลบเสียงซึงที่กำลังบรรเลงในช่วงเสียงต่ำอยู่ ส่วนเมื่อซึงได้บรรเลงในช่วงเสียงสูงจะกลายเป็นเสียงที่พุ่งพลุ่งและโดดเด่น เพียงระวังไม่ให้เปียโนบรรเลงในช่วงเสียงเดียวกันกับช่วงเสียงของซึง

3. ขลุ่ย เป็นเครื่องลมไม้เพียงเครื่องเดียวของวง ด้วยช่วงเสียงที่จำกัดและเสียงต่ำที่เบา แต่เมื่อต้องการให้ผู้เล่นเป่าให้เสียงดังก็จะพบปัญหาเรื่องของเสียงเพี้ยนสูง จึงกำหนดบทบาทของขลุ่ยให้ทำหน้าที่สื่อถึงความอบอุ่น ความฉวีหลาว และชวนฝัน ทั้งนี้ผู้เล่นขลุ่ยก็ยังสามารถเพิ่มการตกแต่งโน้ตระดับต่าง ๆ ให้เกิดความพริ้วไหว ในบทประพันธ์จึงเขียนโน้ตเป็นเพียงโครงทำนองเท่านั้น

4. กลองล้านนา ในการบรรเลงบทประพันธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องมีกลอง จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ กลองโป่งโป่ง และกลองเต่งเต่ง ซึ่งทั้งสองชนิดเป็นกลองหนังสัตว์สองหน้าที่ใช้ตีประกอบจังหวะได้หลายหน้าทับ ที่ครอบคลุม

ย่านเสียงได้กว้าง ทั้งยังสามารถใช้จำลองแทนเสียงของกลองแหว กลองตั้งโง่ง กลองถึงบ้อม เป็นต้น ในบทประพันธ์ได้กำหนดเสียงไว้ 4 ระดับเสียง และอีกหนึ่งเสียงพิเศษคือ เสียง “ป๊ะ” ซึ่งการคัดเลือกเสียงและการตั้งเสียงนั้น ผู้ตีกลองจะจำหน้ากลองโดยนำข้าวเหนียวหรือเส้นขนมจีนและชี้เข้าไปข้างในแล้วติดลงบริเวณศูนย์กลางหน้ากลองเพื่อตั้งเสียงและควบคุมความตึงหน้ากลอง ซึ่งการจำหน้ากลองจะเทียบเสียงให้เป็นเสียง “โซล-โด” และ “โด-โซล” (โทนิคและโดมิแนนท์) ในบันไดเสียง C เมเจอร์ เพื่อให้เสียงเข้ากับเครื่องดนตรีอื่น ๆ

5. เครื่องประกอบจังหวะ ในการบรรเลงบทประพันธ์ครั้งนี้เน้นความสำคัญไปที่สว่า (ฉาบพื้นเมืองล้านนา) ที่มี 2 ขนาด เมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องดนตรีอื่น ๆ ในวง สว่า เป็นเครื่องดนตรีที่มีบทบาทน้อยที่สุดอย่างเห็นได้ชัด แต่ทุกครั้งที่มีการบรรเลงสว่านั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเลือกอุปกรณ์ให้มีความเหมาะสมทั้งเรื่องของน้ำเสียง ความดัง-เบา ความลุ่มลึก ความกังวาน ตลอดจนเนื้อเสียงที่เป็นประกายในช่วงความยาวของเสียง และความแม่นยำของจังหวะ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นรายละเอียดที่ไม่สามารถมองข้ามได้ในขณะที่ต้องบรรเลงร่วมกันทั้งวง โดยการคัดเลือกเสียงของสว่าที่จะนำมาบรรเลงบทประพันธ์ครั้งนี้ ขึ้นอยู่กับขนาดความเล็กและความใหญ่ของสว่า ซึ่งไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องของระดับเสียง และการประสานเสียง แต่อย่างใด

การกำหนดแนวคิดการประสมวงในการบรรเลงผลงานครั้งนี้ มีการคำนึงถึงนัยของคำว่า “ลีลาคลาสสิก” ดังนี้ (1) การแสดงถึงภาพลักษณ์ของเครื่องดนตรีที่กำหนดให้ใช้ในโครงการนี้เป็นมรดกตกทอดมาแต่โบราณ ซึ่งมีนัยแฝงว่าเครื่องดนตรีที่นำมาใช้นั้นเป็นแบบฉบับที่เชื่อถือได้ (2) การบ่งบอกว่าลักษณะของการคัดเลือกรูปแบบและคุณภาพเสียง รวมถึงกระบวนการของเสียงที่เกิดขึ้น หากเป็นเครื่องดนตรีนั้นสร้างจากวัสดุทางธรรมชาติโดยยึดการสั่นสะเทือนก้ำกักรหลังจากการเล่น ไม่ว่าจะอย่างไรก็ต้องมีกลองเสียงเพื่อส่งต่อความกังวาล ซึ่งการใช้เครื่องดนตรีเสียงสังเคราะห์จากคอมพิวเตอร์นั้นตรงกันข้ามจากกล่าวนี้นั้น (3) การแสดงดนตรีอยู่บนพื้นฐานจากบรรเลงโดยการอ่านโน้ตถูกต้องออกแบบและกำหนดไว้ ไม่ใช่การดันสด

ผลการวิจัย (Research Results)

งานดนตรีสร้างสรรค์ร่วมสมัย สำหรับวงคลาสสิกคอลองซอมเบิลผสมเครื่องดนตรีล้านนา ชูดจากตำนานพระธาตุดอยสุเทพคู่แสงศรีธาอันเป็นนิรันดร์ เป็นการประพันธ์ในลักษณะดนตรีพรรณนาเพื่อบอกเล่าเรื่องราวความศรัทธาในพระพุทธรูปของชาวล้านนาที่มีต่อพระธาตุดอยสุเทพ ด้วยเสียงดนตรีที่บรรเลงไปพร้อมกับเล่าเรื่องโดยผู้บรรยายประกอบ โดยแนวคิดในการสร้างบทประพันธ์เริ่มต้นด้วยทบทวนวรรณกรรมทั้งประวัติศาสตร์ล้านนาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น หนังสือ งานวิจัย และบทความวิชาการ จากนั้นจึงกำหนดการคัดสรรและสร้างสรรค์ให้เนื้อหาสาระในเชิงประวัติศาสตร์ การพรรณนาถึงสถานการณ์ ทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรมด้านแนวคิดการใช้เครื่องกระทบในบทประพันธ์นี้ ผู้ประพันธ์พิจารณาให้เครื่องกระทบได้แก่ กลองโป่งโป่ง กลองเต่งถึง และสว่า มีส่วนในการกระตุ้นลีลาการขับเคลื่อน สร้างความต่อเนื่อง เพิ่มความเร้าใจ แสดงความหึกเหิม และการพลั่งร่วมของมวลชนในแต่ละช่วงของบทประพันธ์ ผ่านการเน้นจังหวะ การ

สร้างพื้นเสียง และการเว้นช่วงเงียบ โดยจัดวางให้สัมพันธ์กับโครงสร้างดนตรีเพื่อเสริมทำนองหลัก ทั้งนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้บรรเลงสามารถตีความและปรับลีลาการตีได้อย่างยืดหยุ่นภายใต้กรอบที่กำหนด

การประพันธ์ในส่วนของดนตรีประกอบบรรยายภาคที่สนับสนุนเรื่องราวนั้น เป็นการพิจารณาต่อยอดจากบทกวีกล่าวในแต่ละตอนเพื่อสร้างบรรยากาศทางเสียงดนตรีเสมือนการพรรณนาบทกวีในแต่ละตอน ซึ่งมีโครงสร้างบทประพันธ์ดังนี้

Table 1 The Structural Framework of the Composition, “From the Legend of Phra That Doi Suthep to the Eternal Faith”

Movement	Tempo (♩ =)	Meter	Key	Measure
1. The Legend of Phra That Doi Suthep	60 - 80	4/4	F	71
2. Kruba Chao Srivichai, the Saint of Lanna	60	4/4	C	51
3. The Unity of Buddhists in Nopburi Si Nakhon Ping Chiang Mai	60	4/4	Am	66
4. The Enchanting Sacredness of Wat Phra That Doi Suthep	60 - 80	4/4	C - G - F - Bb - Eb - C	28
5. Eternal Faith	75	62	F - C	65

1. ตอนที่ 1 ตำนานพระธาตุดอยสุเทพ (The Legend of Phra That Doi Suthep)

ช่วงเริ่มตอนที่ 1 วงดนตรีจะไม่บรรเลงเสียงใด ๆ มีเพียงผู้อ่านบทกวีได้กล่าวอารัมภบทอย่างอิสระ ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนทั้งนักดนตรีและผู้ฟังได้สงบนิ่ง จากนั้นห้องที่ 15 ทำนองดนตรีและการประสานเสียงได้เริ่มต้นเป็นครั้งแรกในท่วงเสียง F เมเจอร์ เปียโนพร้อมวงเครื่องสายจะทำหน้าที่บรรเลงทำนองเพื่อสื่อถึงดอยสุเทพ ทุกครั้งที่มีการกล่าวถึงดอยสุเทพในชุดบทประพันธ์ ให้ดนตรีพรรณนาถึงลักษณะทางกายภาพของภูเขาทั้งลูกที่รายล้อมไปด้วยเงาของบรรยากาศอันสงบร่มเย็น และสื่อถึงความมั่นคงที่ดอยสุเทพนี้ได้ดำรงความเสถียรภาพเช่นนี้ตลอดมาตั้งแต่อดีตกาล (Example 1)

Example 1 Portraying the Peaceful Beauty and Lasting Stability of Doi Suthep

Example 1 is a musical score for measures 15 through 20, in 4/4 time with a tempo of 60. The score is for a string quartet (Violin, Viola, Violoncello, Bass) and Keyboard. The key signature has one flat (B-flat). Measures 15 and 16 are marked with a *pp* (pianissimo) dynamic. Measures 17 and 18 are marked with a *mf* (mezzo-forte) dynamic. Measures 19 and 20 are marked with a *pp* dynamic. The string parts feature long, sustained notes with phrasing slurs. The keyboard part features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and a steady bass line in the left hand.

Example 2 Portraying the Miraculous Moment When the Buddha Relic Divided into Two

Example 2 is a musical score for measures 23 through 26, in 4/4 time with a tempo of 60. The score is for a string quartet (Violin, Viola, Violoncello, Bass) and Keyboard. The key signature has one flat (B-flat). Measures 23 and 24 are marked with a *mf* (mezzo-forte) dynamic. Measures 25 and 26 are marked with a *mp* (mezzo-piano) dynamic. The string parts feature a mix of pizzicato and arco techniques. The keyboard part features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and a steady bass line in the left hand.

การปรับเปลี่ยนกุญแจเสียงสู่ C เมเจอร์ ห้องที่ 23 วงเครื่องตะวันตกบรรเลง เมื่อถึงท่อนบทคำกล่าวที่ว่า “บันทึกทางประวัติศาสตร์ พ.ศ. 1912 พญากือนาได้นิมนต์พระสุมนเถระจากสุโขทัยมาเผยแผ่พระพุทธศาสนา ยังเมืองเชียงใหม่พำนักที่วัดเชียงยืน พระสุมนเถระได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ มาด้วย” ซึ่งจะบรรเลงเดี่ยว ทำนองปราสาทไหว และเมื่อถึงท่อนบทคำกล่าวที่ว่า “พ.ศ. 1914 เมื่อสร้างวัดสวนดอกเสร็จพระสุมนเถระ จำพรรษาที่วัดสวนดอก พระบรมสารีริกธาตุได้แสดงปาฏิหาริย์แยกเป็น 2 องค์ องค์หนึ่งจึงบรรจุในพระเจดีย์ วัดสวนดอก” สะท้อนจะบรรเลงเดี่ยวทำนองปราสาทไหวตามลำดับ (Example 2) จากนั้นเครื่องสายตะวันตก กลับมาบรรเลงอีกครั้งและบรรเลงคอร์ด F เมเจอร์ ยาวจนถึงท่อนจบ โดยทำนองแทนดอยสุเทพกลับมาอีกครั้ง ในท่อนปิดท้ายของตอนที่ 1

2. ตอนที่ 2 ครูบาเจ้าศรีวิชัย นักบุญแห่งล้านนา (Kruba Chao Srivichai, the Saint of Lanna)

ในตอนี่ 2 นี้ กำหนดใช้กุญแจเสียง C เมเจอร์ ผู้จะฟังได้ยินสละสลวยและซึ้ง บรรเลงทำนองโมทีฟที่จะแทน คำว่า “ครูบาเจ้าศรีวิชัย” ซ้ำไปมา เพราะมีเจตนาจะนำทำนองโมทีฟนี้ นำกลับมาใช้อีกหลายครั้ง (Example 3)

Example 3 A Melodic Motif Representing the Name “Kruba Chao Sriwichai”

The musical score for Example 3 is written for three instruments: Sueng (Saw), Salor (Saw), and Kbd. (Keyboard). The key signature is C major, and the time signature is 4/4. The tempo is marked as 60. The score is divided into four measures, each marked with a circled number (4, 5, 6, 7). The Sueng and Salor parts are marked with a piano (p) dynamic, while the Kbd. part is marked with a mezzo-piano (mp) dynamic. The motif is a melodic line that is repeated and varied across the measures.

ตั้งแต่ห้องที่ 24 ท่อนบทคำกล่าวที่ว่า “ครูบาเด็ดเดี่ยวหาญกล้าสิ่งถูกต้อง ท่านขับสู้ภัยการเมืองที่สับสน ท่านปฏิรูปมลทินเอกราชผดุง ท่านหลุดพ้นข้อกล่าวหาด้วยความดี” เพื่อสร้างบรรยากาศทางดนตรีได้สนับสนุน คำว่า “เด็ดเดี่ยว หาญกล้า” จึงกำหนดให้เปียโนให้เล่นโน้ตอาร์เปจิซทางไล่ขึ้น ในโน้ตที่เคลื่อนที่ไวกว่าท่อน ที่ผ่านมา ด้วยทางเดินคอร์ดและกลับมาจึงหวนเคลื่อนที่ค่อย ๆ ซาลงเพื่อสนับสนุนบรรยากาศประโยคคำว่า “หลุดพ้น ข้อกล่าวหา ด้วยความดี” (Example 4)

Example 4 Reinforcing Courage and Determination, and the Sense of Liberation Through Virtue

♩ = 60

24 25 26 27

Vln.

Vla.

Vc.

Bass

Kbd.

C
8va

Ab⁹

Fm⁹⁻⁸

C

3. ตอนที่ 3 ความสามัคคีของชาวพุทธในนพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่ (The Unity of Buddhists in Nopburi Si Nakhon Ping Chiang Mai)

การเปิดตอนที่ 3 ด้วยบรรยากาศของการเปลี่ยนแปลงที่มีมนให้ความรู้สึกกังวลและกำลังหลงทาง เมื่อถึงท่อนบทคำกล่าวที่ว่า “เมื่อครั้งสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง เหตุจากการปฏิรูประบบการปกครองของรัฐบาลสยามที่มีเปลี่ยนไปสู่การปกครองระบอบใหม่ในยุคคณะราษฎร พ.ศ. 2475 หัวเมืองทางภาคเหนือของรัฐบาลต่าง ๆ ถูกลดทอนในทุกมิติ เจ้านายฝ่ายเหนือสูญเสียอำนาจในการปกครอง ผลประโยชน์การค้าขาย เศรษฐกิจ การควบคุมเกณฑ์แรงงานกำลังคน สภาพสังคมเปลี่ยนไป และที่สำคัญที่สุดคือลดทอนการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา” จะให้ความสำคัญกับคำว่า “สภาพสังคมเปลี่ยนไป” และคำว่า “ลดทอน” โดยการเข้ามาของเครื่องดนตรีล้านนา ได้แก่ สะล้อ และซึง ห้องที่ 17 สร้างจินตนาการให้เป็นตัวแทนของชาวบ้านและผู้คนที่แสดงออกทางความรู้สึกว่าสภาพสังคมเปลี่ยนไป และสภาวะตอนนี้ทุกอย่างถูกลดทอน (Example 5)

แนวคิดการใช้ทำนองกล่าวถึงครูบาเจ้าศรีวิชัยกำลังเริ่มกลับมา โดยเครื่องดนตรีตะวันตกเล่นแบบยูนิซัน และเพื่อนำเสนอบรรยากาศดนตรีที่สอดคล้องกับความสามัคคีในตอนที่สังคมดำเนินขับเคลื่อนต่อไปได้ ซึ่งดนตรีสื่อบรรยากาศว่าปฏิบัติการครั้งนี้เป็นการรวมพลังอันยิ่งใหญ่ให้เป็นที่ประจักษ์ (Example 6)

Example 5 People Expressing the Sense of Social Change and Diminishing Values

Salor
 Sueng
 Vln.
 Vla.
 Vc.
 Bass

♩ = 60

13 14 15 16 17 18

p *p* *pp* *pp* *pp* *pp*

Example 6 Multidimensional Faith Strengthened by the Power of Collective Unity

Vln.
 Vla.
 Vc.
 Bass

♩ = 60

41 42 43 44

pizz. *pizz.* *arco* *arco*

p *p* *p* *pp* *p* *mp*

ดนตรีเปิดนำด้วยทำนองสื่อถึงดอยสุเทพ แต่ครั้งนี้บรรเลงในกุญแจเสียง G เมเจอร์ โดยตั้งแต่ห้องที่ 11 - 14 กลุ่มเครื่องดนตรีล้วนนำบรรเลงแนวทำนองเสียงเดียวกัน เพื่อสร้างบรรยากาศที่ชัดเจนและเป็นเอกภาพ

ต่อมาในท้องที่ 15 - 18 แนวเสียงเริ่มมีความแตกต่างกันทั้งระดับเสียง จังหวะ และทำนอง เสมือนว่ากลุ่มเครื่องดนตรีล้านนาเป็นตัวแทนพาชมบรรยายการความงดงามของวัดพระธาตุดอยสุเทพ (Example 7) จากนั้นมีการเปลี่ยนท่วงทำนองเสียงบ่อยครั้ง เพราะต้องการพรรณนาถึงเสน่ห์ของวัดพระธาตุดอยสุเทพในหลายมิติ (Example 8)

Example 7 Lanna Instruments Portray the Beauty Wat Phra That Doi Suthep

Example 7 is a musical score for three Lanna instruments: Khlui, Salor, and Sueng. The score is in 4/4 time with a tempo of 80 beats per minute. It covers measures 11 through 18. The Khlui part is in the treble clef, Salor in the treble clef, and Sueng in the bass clef. The key signature has one sharp (F#). The music features a mix of eighth and quarter notes, with some measures containing rests. The Sueng part has a more active, rhythmic line compared to the Khlui and Salor parts.

Example 8 The Multidimensional Charm of Wat Phra That Doi Suthep

Example 8 is a musical score for three Lanna instruments: Khlui, Salor, and Sueng. The score is in 4/4 time with a tempo of 80 beats per minute. It covers measures 27 through 34. The Khlui part is in the treble clef, Salor in the treble clef, and Sueng in the bass clef. The key signature has two flats (Bb, Eb). The music features a mix of eighth and quarter notes, with some measures containing rests. The Sueng part has a more active, rhythmic line compared to the Khlui and Salor parts. The score includes dynamic markings such as *mp* (mezzo-piano) for the Sueng part in measures 31-34.

4. ตอนที่ 4 เสน่ห์มนต์ขลังของวัดพระธาตุดอยสุเทพ (The Enchanting Sacredness of Wat Phra That Doi Suthep)

5. ตอนที่ 5 แร่ศรัทธาอันเป็นนิรันดร์ (Eternal Faith)

การเปิดตอนที่ 5 ด้วยทำนองของกลุ่มเครื่องดนตรีตะวันตก จากนั้นเปียโนและไวโอลินบรรเลงทำนองเพื่อนำเข้าสู่บรรยากาศสถานการณ์ที่ผู้ฟังไม่สามารถคาดเดาได้ว่าต่อจากนี้จะเป็นคอร์ตหรือทำนองในลักษณะใดต่อ เสมือนชวนให้คิดเป็นปริศนา จากนั้นดับเบิลเบสบรรเลงจังหวะที่พรรณนาความรู้สึกคึกคักมากขึ้นแสดงให้เห็นความกระตือรือร้นของเหล่าผู้คนที่มาเยือนสถานที่ ตั้งแต่ห้องที่ 35 เป็นต้นไป กำหนดให้กลองและสว่าเริ่มปลุกอารมณ์เหมือนการกระตุ้นสถานการณ์กระแสด้วยทำนองจังหวะตึงโง่งของลันนา (Example 9)

Example 9 Lanna Tueng Nong Rhythms Evoke the Excitement of People

The musical score for Example 9 is written for five instruments: Khlui, Salor, Lanna Drums, Bass, and Kbd. The tempo is marked as 75. The score is divided into four measures, numbered 35, 36, 37, and 38. The Lanna Drums and Bass parts are marked with 'f' (forte). The Kbd. part has a sustained chord in the left hand and a melodic line in the right hand.

ตั้งแต่ห้องที่ 55 เป็นต้นไปจนจบเพลง ทุกคำในประโยคนำมาสร้างบรรยากาศทางดนตรีให้สอดคล้องกัน โดยการพรรณนาที่กล่าวถึง “ด้วยจิตใจที่แน่วแน่ในการสืบสานเจตนารมณ์ของบรรพชน” และ “ด้วยพลังแห่งศรัทธาในแก้วสามประการอันประเสริฐ” โดยนักดนตรีบรรเลงทำนองพร้อม ๆ กันในกลุ่มเครื่องดนตรีต่าง ๆ

Example 10 From the Legacy of Our Ancestors to a Faith That Endures for Eternity

$\text{♩} = 75$

(55) (56) (57) (58)

Lanna Drums

Vln. *mp*

Vla. *mp*

Vc. *mp*

Bass

Kbd.

$\text{♩} = 75$

(59) (60) (61) (62) (63) (64) (65)

Vln. *f*

Vla. *f*

Vc. *ff*

Bass *f* *p* *ff*

Kbd. *f* *p* *ff* *8va*

เมื่อถึงห้องที่ 59 ในท่อนบทคำกล่าวที่ว่า “ด้วยจิตวิญญานแห่งลูกหลานครุบาเจ้าศรีวิชัยนักบุญแห่งล้านนา” เป็นการสนับสนุนอารมณ์ความสามัคคีที่เกิดขึ้นในกลุ่มลูกหลานครุบาเจ้าศรีวิชัยด้วยการให้นักดนตรีทุกคนเล่นกันแบบยูนิซันอย่างหนักแน่น จากนั้นเมื่อเข้าห้องที่ 63 ในท่อนบทคำกล่าวที่ว่า “ข้าพเจ้าน้อยขอตั้งปฏิญาณคำมั่น ขอสืบสานและเชิดชูพระบรมพุทธศาสนาให้คงอยู่ชั่วนิรันดร์” เป็นท่อนที่ต้องการความเงียบของวงเพื่อให้ผู้ฟังได้รอฟังบทคำกล่าวนี้ได้อย่างชัดเจน ต่อด้วยเสียงดนตรีที่บรรเลงอย่างเข้มข้นเพื่อแสดงออกถึงความสามัคคีและการเห็นพ้องร่วมกันแล้วจึงนำเข้าสู่การจบเพลง (Example 10)

การเผยแพร่บทประพันธ์ (Dissemination of Musical Works)

งานดนตรีสร้างสรรค์ร่วมสมัยสำหรับวงคลาสสิกคอลลองซอมเบิลผสมเครื่องดนตรีล้านนา ชุดจากตำนานพระธาตุตอดยสุเทพสู่แรงศรัทธาอันเป็นนิรันดร์ ถูกแสดงต่อสาธารณชนเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องแสดงดนตรี CRK วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีการมอบสุจิตร์วิชาการให้แก่ผู้ชม และมีการเก็บข้อมูลความคิดเห็นต่อกิจกรรมการแสดงดนตรีโดยใช้แบบสอบถามซึ่งภาพรวมผู้ชมมีความพึงพอใจต่อการแสดงผลงานดนตรีในระดับมากที่สุด (คะแนนค่าเฉลี่ย = 4.78, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.43) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมแสดงดนตรีและสุจิตร์ มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.84 ถัดไปคือ ท่านยินดีจะกลับมาชมการแสดงดนตรีในลักษณะนี้ทุกครั้งที่เมื่อมีโอกาส มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 ความพึงพอใจของท่านต่อการจัดกิจกรรมแสดงดนตรีในครั้งนี้ มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ภาพรวมของการจัดกิจกรรมแสดงดนตรี มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 และท่านยินดีจะแนะนำหรือชักชวนเพื่อมาชมการแสดงดนตรีในลักษณะนี้ มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 ตามลำดับ

กลุ่มผู้ชมบางส่วนยังได้แสดงความคิดเห็นโดยสรุปดังนี้ (1) การประชาสัมพันธ์ พบว่า ส่วนมากแนะนำว่าควรมีการประชาสัมพันธ์มากขึ้นผ่านองค์กรภาครัฐในจังหวัดเชียงใหม่และรวมถึงสื่อสาธารณะต่าง ๆ เป็นต้น (2) สถานที่การจัดกิจกรรมแสดงดนตรี พบว่า ส่วนมากเป็นการกล่าวชื่นชมในเรื่องของความเหมาะสมระหว่างขนาดของสถานที่กับขนาดของวงดนตรี รวมถึงระบบเสียง ความสวยงาม และสถานที่จอดรถ (3) การแสดงดนตรีสร้างสรรค์ร่วมสมัยทางด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนาที่ได้อยากชม พบว่า ผู้ชมจำนวนมากอยากให้มีการจัดการแสดงดนตรีเช่นนี้อีก ควรจัดแสดงดนตรีที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่ ความเป็นล้านนา สถานที่ท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม การผสมผสานดนตรีไทยกับดนตรีตะวันตก เป็นต้น (4) ประเด็นอื่น ๆ พบว่า ผู้ชมที่แสดงความคิดเห็นทั้งหมดได้กล่าวชื่นชมการจัดแสดงดนตรีครั้งนี้ไปในทิศทางเดียวกัน เช่น คุณภาพของการแสดงดนตรี การนำเสนอบทเพลง การเรียบเรียงดนตรี ความไพเราะของบทเพลงที่ถูกบรรเลง รวมถึงการอยากให้จัดการแสดงดนตรีซ้ำในสถานที่อื่น ๆ และอยากให้จัดการแสดงดนตรีในลักษณะนี้อีกบ่อย ๆ เป็นต้น

ผู้ที่สนใจสามารถรับชมงานดนตรีสร้างสรรค์ร่วมสมัย สำหรับวงดนตรีแบบคลาสสิกผสมเครื่องดนตรีตะวันตกกับเครื่องดนตรีล้านนา ชูดจากตำนานพระธาตุดอยสุเทพสู่แรงศรัทธาอันเป็นนิรันดร์ ได้จาก QR Code (Figure 1)

Figure 1 QR Code for the Project Presentation

สรุปและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)

งานดนตรีสร้างสรรค์ร่วมสมัยสำหรับวงคลาสสิกคละอองขอมเบิลผสมเครื่องดนตรีล้านนา ชูดจากตำนานพระธาตุดอยสุเทพสู่แรงศรัทธาอันเป็นนิรันดร์ถูกกำหนดให้เป็นลักษณะดนตรีพรรณนา โดยเป็นการสร้างสรรค์ดนตรีที่เกิดจากแรงบันดาลใจของผู้ประพันธ์เพลง ซึ่งถือเป็นดนตรีที่มีเรื่องราวต่าง ๆ อยู่เบื้องหลัง¹⁰ ในประเทศไทยมีบทเพลงที่สร้างสรรค์ขึ้นจากแรงบันดาลใจในหลากหลายมิติ อาทิ จากบทกวี นวนิยาย ภาพวาด รวมถึงสถานที่ต่าง ๆ สร้างสรรค์โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการประพันธ์เพลงตะวันตกและอาจมีการผสมผสานความเป็นดนตรีตะวันออกร่วมด้วย เพื่อสร้างสีสันและบรรยากาศของบทเพลงให้มีความน่าสนใจ¹¹

สำหรับงานวิจัยนี้เป็นการนำเสนอผลงานทางศิลปะเพื่อชูจุดแข็งทางด้านวัฒนธรรมของประเทศไทยผ่านบทเพลงย่อยจำนวน 5 บทเพลง ได้แก่ (1) ตำนานพระธาตุดอยสุเทพ (2) ครูปาเจ้าศรีวิชัย นักบุญแห่งล้านนา (3) ความสามัคคีของชาวพุทธในนพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่ (4) เสน่ห์มนต์ขลังของวัดพระธาตุดอยสุเทพ (5) แรงศรัทธาอันเป็นนิรันดร์ ซึ่งเป็นผลงานการประพันธ์ในลักษณะดนตรีพรรณนา (Program Music) เพื่อบอกเล่าเรื่องราวความศรัทธาในพระพุทธรูปศาสนาของชาวล้านนาให้แก่บุคคลทั่วไปทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศได้รับชมรับฟังตามจินตนาการของผู้วิจัยผ่านเสียงดนตรี สำหรับแนวคิดในการกำหนดเครื่องดนตรี

¹⁰ Natchar Pancharoen, *Music Dictionary*, 5th ed. (Bangkok: KateCarat Press, 2021), 301. (in Thai)

¹¹ Thaphad Sungwijit and Weerachat Premananda, "Doctoral Music Composition 'From Coals to Golds' Dramatic Myth of Lanna for Piano Quintet," *Rangsit Music Journal* 20, 2 (2025): 6, <https://doi.org/10.59796/rmj.V20N2.2025.R0103>. (in Thai)

ที่ใช้สำหรับบรรเลงผลงานดนตรีในครั้งนี้ เป็นเครื่องดนตรีที่มาจาก 2 กลุ่มวัฒนธรรม คือ (1) เครื่องดนตรีตะวันตก ได้แก่ ไวโอลิน วิโอลา เชลโล่ ดับเบิลเบส และเปียโน (2) เครื่องดนตรีล้านนา ได้แก่ ซึง สะล้อ ขลุ่ยพื้นเมือง กลองพื้นเมือง ฉาบพื้นเมืองและเครื่องเคาะจังหวะอื่น ๆ เพราะผู้วิจัยต้องการสื่อถึงการผสมผสานระหว่างสิ่งที่มียุ่แล้วในพื้นที่และสิ่งที่ได้รับเข้ามาจากภายนอก จนกลายมาเป็นวัฒนธรรมดนตรีสร้างสรรค์ร่วมสมัยตามแนวคิดจากหลักการทางทฤษฎีมานุษยวัฒนธรรมสัมพันธ์ ทั้งยังแฝงแนวคิดเรื่องของ “ดนตรีข้ามวัฒนธรรม” ที่เป็นการเคลื่อนย้ายลักษณะเด่นทางดนตรีจากวัฒนธรรมหนึ่งไปสู่อีกวัฒนธรรมหนึ่งหรือการนำดนตรีของต่างกลุ่มชนมาปรับใช้หรือประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชนตนเอง บนพื้นฐานความเชื่อว่า “ศิลปะทางดนตรีถือว่าการนำความสุนทรีย์ะ สุนทียชีวิตของผู้คนผ่านมิติในวัฒนธรรมทุกสังคม” ผู้วิจัยคาดหวังให้เกิดทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) ที่จะสามารถนำไปใช้พัฒนาต่อยอดทางด้านเศรษฐกิจและผลักดันเป็นอิทธิพลทางวัฒนธรรม (Soft Power) ให้ศิลปะดนตรีของประเทศไทยเป็นที่รู้จักทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements)

งานวิจัยเรื่อง “งานดนตรีสร้างสรรค์ร่วมสมัยสำหรับวงคลาสสิกคอลลองซอมเบิลผสมเครื่องดนตรีล้านนา ชูุดจากตำนานพระธาตุดอยสุเทพสู่แรงศรัทธาอันเป็นนิรันดร์” ได้รับทุนจากโครงการเงินอุดหนุนการพัฒนาและส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม ปีงบประมาณ 2565

Declaration of Generative Artificial Intelligence in the Writing Process

During the preparation of this manuscript, the authors used ChatGPT-5.5 (OpenAI) solely to improve language clarity and grammar. All scientific content, interpretations, analyses, and conclusions were developed by the authors. The authors reviewed and edited the AI-generated output as necessary and take full responsibility for the accuracy and integrity of the manuscript.

Bibliography

- Center for the Promotion of Art Culture and Creative Lanna, Chiang Mai University. "Religion and Beliefs of the Lanna People." Accessed May 30, 2022. <https://accl.cmu.ac.th/Knowledge/details/857>. (in Thai)
- Chanraeng, Thepprawin. "History of Buddhism in Lanna: An Analytical Data from Manuscripts and Archeological Sources." *Journal of Buddhist Studies* 10, 1 (2019): 39-50. (in Thai)
- Jindasu, Saiklang. "Archaeological Traces of Sukhothai Presence in the Lanna Region." Accessed July 2, 2022. <https://www.finearts.go.th/fad7/view/37686-ร่องรอยสุโขทัยในล้านนาจากหลักฐานทางโบราณคดี>. (in Thai)
- Matichon Weekly. "The First Hoe of Kruba - The Start of the People's Movement to Build the Road Up Doi Suthep." Accessed July 10, 2022. https://www.matichon.co.th/weekly/history-culture/article_146772. (in Thai)
- Mitmanochai, Teraboon. "Krubha Srivichai and the Road to Pay Homage to Phra That Doi Suthep." Accessed July 2, 2022. <https://www.finearts.go.th/chiangmailibrary/view/54581-องค์ความรู้---บุคคลสำคัญของไทย-เรื่อง-ครูบาเจ้าศรีวิชัย-กับเส้นทางขึ้นไปสักการะพระบรมธาตุดอยสุเทพ>. (in Thai)
- Pancharoen, Natchar. *Music Dictionary*. 5th ed. Bangkok: KateCarat Press, 2021. (in Thai)
- Siri, Chavisa. "The Trade of Lanna from the End of the Thirteenth to Mid-Sixteenth Centuries." Master's thesis, Silpakorn University, 2007. (in Thai)
- Sungwijit, Thaphad, and Weerachat Premananda. "Doctoral Music Composition 'From Coals to Golds' Dramatic Myth of Lanna for Piano Quintet." *Rangsit Music Journal* 20, 2 (2025): R0103 (22 pages). <https://doi.org/10.59796/rmj.V20N2.2025.R0103>. (in Thai)
- Thangkaw, Thanaporn. "A Study on Lanna Ways of Life and Beliefs from Lanna Inscriptions." Master's thesis, Silpakorn University, 2005. (in Thai)
- The Fine Arts Department. *The History of Wat Phra That Doi Suthep*. Bangkok: Kurusapa Printing House, 1976. (in Thai)
- The Nation. "Chiang Mai selected World Festival and Event City for 2022." Accessed October 7, 2022. <https://www.nationthailand.com/thailand/tourism/40020318>.